

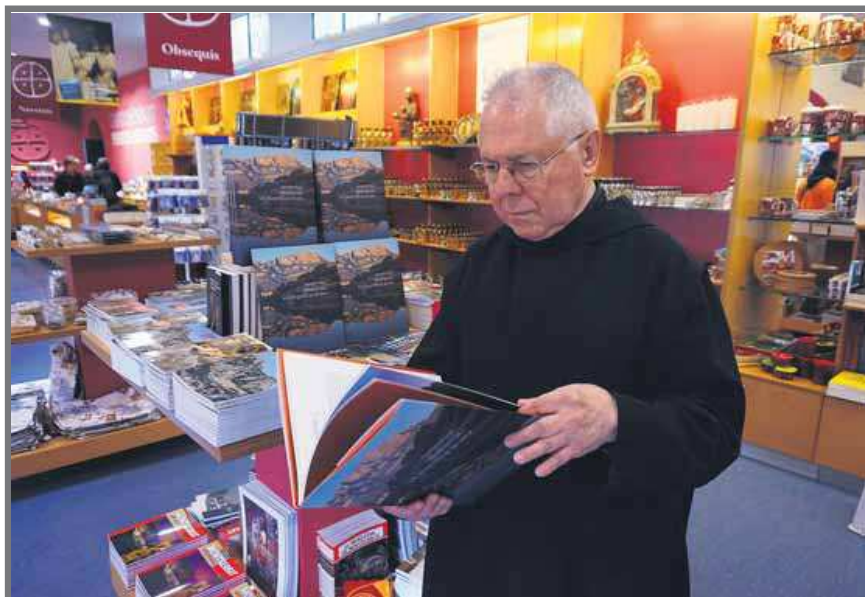

Bernabé Dalmau

Monjo de Montserrat

“La Moreneta era blanca; va acabar pintada de negre en el segle XIX”

● El director de la revista ‘Documents d’Església’ ha publicat ‘Montserrat, un Magnificat de roca,’ estructurat a partir d’una frase de Joan Pau II quan va visitar el monestir l’any 1982

El monjo Bernabé Dalmau fullejant el seu llibre a la botiga de Montserrat ■ ÒSCAR BARDAJÍ

Mireia Rourera
BARCELONA

Montserrat, un Magnificat de roca és un llibre dedicat a la litúrgia de Montserrat, sobre la seva història, la seva manera de fer i ser, els espais sagrats, la devoció popular... “Un llibre així no el vaig voler fer com si fos un diccionari o com una enciclopèdia, explicant cada punt, sinó que l’he fet literari i barrejant informació, història, reflexió i costumari”, explica Dalmau.

L’ha estructurat a partir d’una frase de Joan Pau II, que en el seu sermó quan va visitar Montserrat, el novembre del 1982, va dir: “Montserrat és un Magnificat de roca.”

Joan Pau II va voler dir que Montserrat és un magnificat de roca on tota la natura s’uneix amb les paraules de la Mare de Déu per glorificar Déu: és a dir, que Montserrat és una natura però també un santuari.

I magnificat vol dir...?

En llatí és la primera paraula

que l’Evangeli de Sant Lluc posa en boca de la Mare de Déu. Diu que després de l’anunciació, Maria va saludar la seva cosina Elisabet i li va dir: “La meua ànima magnifica el Senyor!”

I vostè estructura el seu llibre a partir de la frase de Joan Pau II. Sí, perquè el llibre té tres parts: *Roca, Magnificat i Montserrat.*

En el primer capítol començo explicant una mica la geologia de la muntanya amb pinzellades de la poesia de Verdaguier (“els angelets serraren amb serra d’or...”) i això em fa anar a parar al baptisteri i a l’altar, fets amb pedra de la muntanya...

Un altar que es va fer el 1958 i només es pot veure tal com és divendres i dissabte sant

Sí, perquè la resta de l’any a sobre l’altar hi ha les estovalles blanques que el tapen per dalt i pels costats i al davant hi ha un frontal d’esmalt i plata. Però el divendres i el dissabte sant es despulla l’altar en record de la mort de Jesús. És un ritus de l’Església que el dijous sant es fa l’última missa i fins a la nit de

Pasqua no es torna a fer missa; per tant, encara que hi hagi pregària, l’altar queda al descobert.

També aprofita el llibre per recuperar aquell sermó que va fer Joan Pau II, que, en ple diluvi, va passar força desapercbut.

Sí, he volgut recuperar una mica el sermó d’aquell papa que per culpa de les inclemències del temps el dia de la seva visita va ser poc analitzat. Per això després de la primera part del llibre, del capítol *Roca*, on parlo de la muntanya i la seva geologia i de la construcció del monestir, afegeixo el sermó íntegre que va fer el papa. Val la pena.

En els altres capítols també hi afegeix documents?

Al final de la segona part del llibre, *Magnificat*, hi poso el sermó de Montserrat del segle XIX, un sermó en català que es feia als pelegrins. Al tercer capítol, *Montserrat*, parlo de la devoció a la Mare de Déu i de les festes patronals. Hi he afegit el *Vírolai*.

Imprescindible per entendre

Montserrat és quan el 1880 es va celebrar el mil·lenari de la trobada de la sagrada imatge.

Va ser quan la van fer patrona de Catalunya, es va donar el títol de basilica a l’església i es va instituir la festa del 27 d’abril.

Però Montserrat ja era un punt important de pelegrinatge.

Des de l’edat mitjana. Però amb la guerra del Francès Montserrat va ser destruïda, fet que en va provocar l’abandonament durant anys. Després es va anar recuperant, i va ser gràcies a certs prohoms de Barcelona, juntament amb poetes com Verdaguier, que van fer renéixer Montserrat. El 1880, coincidint amb la Revolució Industrial, el modernisme, la construcció de Barcelona i un ressorgir de les identitats nacionals, Montserrat es va convertir en un símbol de la catalanitat. Per això poc després, durant la dictadura de Primo de Rivera, ja va patir la repressió per aquest fet.

Un dels pelegrins més importants va ser Ignasi de Loiola. A Montserrat va aturar-s’hi

anant cap a Terra Santa i es va canviar els vestits nobles pels de pelegrí. Però com que va arribar ferit, els monjos li van recomanar que anés a Manresa, que hi havia un bon hospital, i per això s’hi va instal·lar.

També explica que la Moreneta originàriament no era negra?

Era blanca, però la pintura amb el temps es va degradar i va perdre la blancor, i cada cop que la restauraven l’anaven ennegrint, fins que en el segle XIX, poc abans de la festa del 1880, la van acabar de pintar negra del tot, fins i tot els ulls. El nen Jesús el van haver de fer nou.

El llibre és, sobretot, per explicar la litúrgia de Montserrat.

Explico els moments de pregària dels monjos, els ritus que es fan a l’església. Parlo de la missa conventual, la nostra raó de ser, i que quasi sempre la fem acompanyats de pelegrins. Una característica de Montserrat és la presència de la gent, i per això les pregàries més importants del dia i la missa conventual les fem al voltant de l’altar. ■